

ΟΝΕΙΡΟΝ ΚΑΙ ΖΩΗ¹

Διήγημα Μανουκίου Γιοκάι.—Μετάφρ. Ν. Έπ.

Ἡ νεῦνις εἶδε νεαρὸν ποιμένα με ἀπλᾶ ἐνδύματα, λευκά, ἀνύψωσε πρὸς αὐτὸν τοὺς ὠραίους τῆς μαύρους ὀφθαλμούς, τοὺς ὀφθαλμούς ἐκείνους τῶν ὁποίων τὴν ὄνειρῶδη ἔκφρασις καὶ τὸ θέλητρον εἶχεν ἀυξήσει ἔτι ἡ ἀσθένεια.

Ὁ νέος ἐπλησίασε τὴν ἀσθενῆ, ἔθλιψε τὰς χεῖράς τῆς, τὰς ἐκάλυψε διὰ φιλημάτων, ἀλλὰ δὲν ἠμπόρεσε νὰρθρῶσῃ οὔτε λέξιν. Ἐξήγαγεν ἐκ τοῦ σάκκου του ἕνα ἄρτον λευκὸν καὶ φλασκίον οἴνου, ἐν ᾧ ἡ ἀγαθὴ γραῖα παρεσκευάζε τὸ γεῦμα.

Κατόπι μῆτηρ καὶ υἱὸς παρεκάλεσαν τὴν ἀσθενῆ νὰ φάγῃ καὶ με ὀφθαλμούς δακρυδρέκτους τὴν εἶδον ἐπανερχομένην εἰς τὴν ζωὴν.

Οὕτως ἐπραγματοποιήθη τὸ ὄνειρον τῆς Ἰλόνκας.

Μετὰ τινὰς ἐβδομάδας ἡ νεαρὰ κόρη ἀνέρρωσεν ἐντελῶς. Χάρις εἰς τὰς περιποιήσεις τῆς καλῆς γραῖας, ἡ υγεία τῆς καὶ ἡ καλλονὴ ἐπανῆλθον. Ἐφόρεσεν ἐνδύματα χωρικά, ἀνέδесе τὴν κόμην τῆς με ταινίαν χρωματιστήν, τόσω δὲ ὠραία καὶ τόσον ἀνετα τῆς ἤρχετο ἡ νέα ἐνδυμασία, ὥστε ὁποῖος τὴν ἔβλεπε, τὴν ἐξελάμβανεν ὡς χωρικήν, θυγατέρα χωρικῶν.

Μίαν ἡμέραν ἡ γραῖα τὴν ἠρώτησε τίς ἦτο καὶ ποία ἡ ἱστορία τῆς. Ἡ Ἰλόνκα ὠχρίασε καὶ τὴν παρεκάλεσε νὰ μὴ τῇ ἀπευθύνῃ τοῦ λοιποῦ τὴν ἐρώτησιν ταύτην, εἰς τὴν ὁποίαν δὲν ἠδύνατο νὰποκριθῇ.

Πραγματικῶς ἀρὰ γε δὲν ἤξευρε νὰποκριθῇ; Εἶχε λοιπὸν χάσει τὴν μνήμην εἰς τὸν κόσμον ἐκείνον, ὅπου ἐπὶ τινὰς ὥρας εἶχε ζήσει; Εἶχε λησμονήσει τὸ παρελθὸν τῆς, τὸν πατέρα τῆς, τὴν ἀδελφὴν τῆς, τὰς φίλας τῆς, τὸν κῆπον μέσα εἰς τὸν ὁποῖον εἶχε μεγαλώσει, τὴν νεότητά τῆς ὀλόκληρον;

Ὁ θάνατος ἴσως, ἀπὸ τὸν ὁποῖον τὴν εἶχον ἀρπάσει, ἡ μήπως θέλησις καὶ τοῦ θανάτου ἰσχυροτέρα τῇ ἀφαιρεῖ πᾶσαν ἀνάμνησιν;

Μήπως ἠδύνατο νὰποκριθῇ καὶ δὲν ἤθελε; Μήπως διὰ τῆς σιωπῆς τῆς ἤθελε νὰ θραύσῃ πάντα μετὰ τοῦ παρελθόντος δεσμόν; Μήπως ἤκουεν ἀκόμη τὸ θλιβερὸν παράπονον τῆς ἀδελφῆς τῆς, τὸ ὁποῖον τὴν εἶχεν ὠθήσει πρὸς τὸν θάνατον, ἡ μήπως ὅ,τι ἐξελάμβανεν ὡς ζωὴν, ὡς πραγματικότητα, δὲν ἦτο παρὰ ἕν ὄνειρον;

Ἡ γραῖα καὶ ὁ υἱὸς τῆς δὲν τὴν ἠρώτησαν πλέον.

Μίαν ἡμέραν ὁ ποιμὴν τῇ ἔφερεν ἕν περιλαίμιον ἀπὸ χάνδρες καὶ δαντέλλες καὶ τὴν ἠρώτησεν ἂν ἤθελε νὰ υπάγῃ μαζί του εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ γειτονικοῦ χωρίου καὶ νὰ γίνῃ σύζυγός του. Ἡ νεῦνις

ἠρρυθρίασε καὶ ἔκλινε τὴν κεφαλὴν πρὸς τὸν μνηστῆρά τῆς . . .

Τὴν ἐπομένην ἡ γραῖα ἐστόλισε τὴν νύμφην ὅσον καλλίτερον ἠμπόρεσε καὶ τῇ ἐφόρεσε στέφανον ἀπὸ ἄνθη τοῦ ἀγροῦ.

Ἴσως τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἡ Ἰλόνκα ἐνεθυμείτο ἄλλον στέφανον λαμπρότερον, διότι ὑπεμειδίασεν ἐν τῷ μέσῳ τῶν δακρῶν τῆς.

Ἡ μῆτηρ συνώδευσε τὸ νεαρὸν ζεύγος μέχρι τοῦ χωρίου, τὸ ὁποῖον ἦτο πολὺ πλησίον. Καθ' ὁδὸν ὁ γαμβρὸς ἠθέλησε νὰ μάθῃ τὸ ὄνομα τῆς νεάνιδος, διὰ νὰ τὸ εἴπῃ εἰς τὸν ἱερέα.

Ἡ νύμφη ἐσιώπα. Ἄς τὴν ἔλεγαν ὅπως ἤθελεν!

— Ὁ Ζάμος μου τὴν ἔδωσεν—εἶπεν ὁ νεαρὸς ποιμὴν, — καὶ τὸ ὄνομα Φλώρα μου ἀρέσει πολὺ. Ἄς τὴν ὀνομάσωμεν λοιπὸν Φλώραν Ζάμου.

Τὸ ὄνομα ἤρρεσεν εἰς τὴν νεάνίδα καὶ

οὕτω τὴν ἀπεκάλεσαν. Μετὰ δύο ἐβδομάδας ἦσαν πλέον σύζυγοι.

Καὶ ἴσως τὴν αὐτὴν ὥραν, τὴν ἰδίαν ἐκείνην ἡμέραν, ὁ γέρον Πέτκη ἔθαπτεν εἰς τὸν οἰκογενειακὸν τάφον ἕν πτώμα ξένον ὡς τὸ τῆς ἡγαπημένης του κόρης, τῆς Ἰλόνκας, ἡ ὁποία, μόλις τρεῖς λεύγας μακρὰν τοῦ πατρικοῦ πύργου, προσήρχετο εἰς τὸν βωμόν, ὀδηγούμενη ὑπὸ πτωχοῦ παιμένου, τοῦ ὁποῖου ἐγένετο σύζυγος, χωρὶς κανεὶς νὰ τὸ ἤξεύρῃ . . .

Μετὰ πολλὰ ἔτη, μίαν φορὰν ποῦ ὁ γέρον Πέτκη μετέβαιεν εἰς Ζερέταν, εἶδε μίαν χωρικήν, ἡ ὁποία με κοντὸν φόρεμά καὶ γυμνόπους κατήρχετο ἀπὸ ἕνα λόφον. Ὁ γέρον, κατάπληκτος, παρετήρησε τὴν νεαρὰν γυναῖκα, ἡ ὁποία διῆλθεν ἄδουσα παρὰ τὴν ἀμαξάν του.

«Ἄν ἡ Ἰλόνκα μου ἡ δυστυχισμένη δὲν ἦτο εἰς τὸν τάφον, θὰ ἔλεγα πῶς τὴν βλέπω!» ἐσκέφθη. Ἐπὶ πολὺ τὴν παρηκολούθησε διὰ τῶν ὀφθαλμῶν καὶ δώσας εἰς τὸν ὑπνρέτην του δύο χρυσὰ νομίσματα, τὸν ἔστειλε νὰ τὰ φέρῃ εἰς τὴν χωρικήν, διὰ νὰγοράσῃ ἕν ζεύγος ὑποδημάτων. Ὁ

ἀγαθὸς Πέτκη δὲν ἠμποροῦσε νὰ βλέπῃ γυμνόποδα μίαν γυναῖκα, ἡ ὁποία τόσον ὠμοίαζε τῆς Ἰλόνκας του.

Εἰς τὴν οἰκίαν ὁ γέρον Φάρκας ἔκαμε λόγον περὶ τῆς συναντήσεως ταύτης εἰς τὸν Βαρτζαὶ καὶ εἰς τὴν Ἐρτσαν, ὀλίγον δὲ καιρὸν μετὰ ταῦτα ὁ Θεὸς τὸν ἐκάλεσε πλησίον του.

Ἡ ἱστορία τῆς ὁμοιότητος αὐτῆς ἐνεχαράχθη εἰς τὴν μνήμην τῆς Ἐρτσας. Ἐπὶ ἡμέρας, ἐβδομάδας καὶ μῆνας ἀνεζήτησε τὴν νεαρὰν γυναῖκα, τὴν ὁποίαν εἶχεν ἴδει ὁ πατήρ τῆς. Ἡ πεποίθησις ὅτι ἡ γυνὴ ἐκείνη ἦτο ἡ Ἰλόνκα αὐτή, ἐκρατύνητο ἐντὸς τῆς ἡμέρας τῇ ἡμέρας περισσότερον.

Μίαν ἐσπέραν, ἐν ᾧ ἐπέστρεφεν ἔφιππος, κατακουρασμένη ἀπὸ τὰς ἀγόνους ἐρεῦνας τῆς ἡμέρας ὅλης, ἤκουσεν ἐξαίφνης τὸ πολὺ γνωστὸν τῆς ἄσμα:

Πέτα, πουλάκι, πέτα

Στὸ παραθύρι τῆς . . .

Ἡ μελωδία ἐξεχύνετο ἐν τῇ σιγῇ τῆς φθινοῦσης ἡμέρας καὶ ἦτο ὁ ἴδιος ὁ αὐλός, ὁ ὁποῖος τὴν ἔπαιζεν. Ἡ νεαρὰ γυνὴ ἐβάδισε κατ' εὐθείαν πρὸς τὸ μέρος, ὅθεν ἀνεδίδοντο οἱ ἤχοι.

Εἶδεν ἐκεῖ παιδίον μικρὸν, με μαλλιά μαῦρα. Ἡμειζηπλωμένον ἐπάνω εἰς ἕνα μέγαν σκύλον, ἔπαιζε τὴν φλογέραν του καὶ ἐφύλαττε τὰ πρόβατά του.

Ἡ κυρία Βαρτζαὶ ἀφίππευσεν, ἐκάλεσε τὸν μικρὸν ποιμένα καὶ ἀφαιρέσασα τὴν πλατύγυρον πῖλον τοῦ παιδίου, παρετήρησεν ἐπὶ μακρὸν τὸ ὠραῖον τοῦ πρόσωπον. Τοὺς μεγάλους καὶ ὠραίους ἐκείνους ὀφθαλμούς, τοὺς τόσον μελαγχολικούς, τοὺς ἀνεγνώρισεν ἀμέσως. Ἦσαν οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς ἀδελφῆς τῆς ἀπαράλλακτοι.

«Ποῖός σου ἔμαθε αὐτὸ τὸ ἔμμορρο τραγοῦδι;» ἠρώτησεν.

— Ὁ πατέρας μου καὶ ἡ μητέρα μου ἀπεκρίθη τὸ παιδίον.

— Ποῦ εἶνε οἱ γονεῖς σου;

— Πέθαναν! εἶπεν ὁ μικρὸς ποιμὴν καὶ ἤρχισε νὰ κλαίῃ.

— Καὶ δὲν ἔχεις πειὰ κανένα;

— Ἐχω, ἡ γιαγιά ζῆ ἀκόμη.

— Πήγαίνέ με στὴ γιαγιά σου», εἶπεν ἡ Ἐρτσα.

Ὁ μικρὸς τὴν ὠδήγησε μέχρι καλύβης μικρᾶς, πρὸ τῆς θύρας τῆς ὁποίας ἵστατο μία γραῖα. Οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς, ζαρωμένοι καὶ κόκκινοι, ἐμαρτύρουν πόσον ἡ γραῖα εἶχε κλαύσει.

«Ποιὰ ἦτον ἡ μητέρα αὐτοῦ τοῦ παιδιοῦ;» τὴν ἠρώτησεν ἡ κυρία Βαρτζαὶ.

Ἡ γραῖα διηγήθη πᾶν ὅ,τι ἐκείνη μόνη ἐγνώριζε τότε, διότι οἱ δύο νέοι εἶχον ἀποθάνει καὶ πρὸ πολλοῦ ἐκοιμῶντο ὑπὸ τὸ χῶμα.

Διηγήθη ὅτι μίαν νύκτα ὁ υἱὸς τῆς ἀνέσυρεν ἀπὸ τὸν Ζάμον ἕν σῶμα, τὸ ὁποῖον ἐφαίνετο ἄπνον. Διὰ τῶν περιποιήσεων ἡ νεαρὰ κόρη ἀνέρρωσεν, ἐγένετο ὑγιὴς καὶ ὠραία καὶ ὑπανδρεύθη τὸν νεαρὸν

¹ Τέλος ἴδε σελ. 76.